

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A6-0189/2006

18.5.2006

MIETINTÖ

puitestrategiasta ”Syrjinnän torjuminen ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille”
(2005/2191(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Tatjana Ždanoka

Lausunnon valmistelija (*):
Claire Gibault, naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

(*) Valiokuntien tehostettu yhteistyö – Työjärjestyksen 47 artikla

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
LAUSUNTOLUONNOS NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNALLA (*)	12
ASIAN KÄSITTELY	17

(*) Valiokuntien tehostettu yhteistyö – Työjärjestyksen 47 artikla

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

puitestrategiasta ”Syrjinnän torjuminen ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille” (2005/2191(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 13 artiklan, jossa yhteisölle uskotaan toimivalta toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi,
- ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY¹,
- ottaa huomioon rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY² sekä yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27 päivänä marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY³, joilla kielletään sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva suora tai epäsuora syrjintä,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohdan, jolla kielletään etenkin sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva kaikenlainen syrjintä,
- ottaa huomioon Yhdistyneissä kansakunnissa ja Euroopan neuvostossa hyväksytyt oikeudelliset välineet, joilla kielletään kyseisillä välineillä taattujen oikeuksien loukkaaminen, sekä erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen, sekä kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen,
- ottaa huomioon komission tiedonannon ”Syrjinnän torjuminen ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille – puitestrategia” (KOM(2005)0224),
- ottaa huomioon 28. huhtikuuta 2005 antamansa päätöslauselman romanien tilanteesta Euroopan unionissa⁴,
- ottaa huomioon 8. kesäkuuta 2005 antamansa päätöslauselman vähemmistöjen suojelusta

¹ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

² EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

³ EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁴ EUVL C 45 E, 23.2.2006, s. 129.

ja syrjinnän vastaisista politiikoista laajentuneessa Euroopan unionissa¹,

- ottaa huomioon perusoikeusasiantuntijaverkoston laatiman vuosikertomuksen vuodelle 2004 sekä saman verkoston vuonna 2004 julkaiseman teemaraportin vähemmistöistä,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön sekä naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon (A6-0189/2006),
- A. katsoo, että syrjinnän torjuminen on tärkeä osa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden takaavaa integraatiopolitiikkaa sekä välttämätön väline syrjäytymisen ehkäisemisessä,
- B. katsoo, että syrjintä johtuu suureksi osaksi tietämättömyydestä ja peloista ja että ongelmaa olisi siten lähestyttävä ruohonjuuritasolla sellaisin kohdistetuin toimin, joilla edistetään suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden sietämistä jo nuoresta pitäen; muistuttaa, että Sokrates-, Leonardo- ja Nuoriso-ohjelmilla voi olla tässä työssä ratkaiseva merkitys,
- C. ottaa huomioon, että Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen (EUMC) mukaan jäsenvaltioissa tapahtuva viranomaisten välinen tiedonkulku syrjinnän torjuntaa koskevissa käytännön asioissa on edelleen riittämätön ja että se pitää ulottaa kohderyhmiin ja niitä tukeviin kansalaisjärjestöihin; katsoo, että hallitusten on entistä laajemmin tunnustettava se, että kansalaisyhteiskunta voi tehokkaasti vaikuttaa rotuun perustuvan syrjinnän torjumiseen, ja katsoo, että hallitusten olisi täten tuettava kaikkia niitä politiikan tavoitteita, joilla pyritään syrjinnän ehkäisemiseen,
- D. katsoo, että Euroopan perustuslakisopimuksen II-81 artiklaan liitetyn perusoikeuskirjan 21 artiklan soveltamisala on laajempi kuin EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan, koska 21 artiklassa mainitaan syrjinnän perusteita, kuten ihonväri, yhteiskunnallinen alkuperä, geneettiset ominaisuudet, kieli, poliittiset tai muut mielipiteet, kansalliseen vähemmistöön kuuluminen, varallisuus ja syntyperä, joita ei mainita EY:n perustamissopimuksen 13 artiklassa; pahoittelee sitä, ettei tätä laajaa syrjinnän käsitettä sovelleta käytännössä oikeudellisesti sitovasti,
- E. katsoo, että kuten asiantuntijaverkosto hiljattain muistutti, jäsenvaltioiden on kuitenkin EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan perusteella hyväksytyjen oikeudellisten välineiden täytäntöönpanossa sitouduttava noudattamaan EY:n lainsäädännön yleisperiaatteisiin kuuluvia perusoikeuksia, mukaan lukien Euroopan unionin perusoikeuskirjassa mainittuja oikeuksia, vapauksia ja periaatteita,
- F. ottaa huomioon, että jos tietyille syrjinnän muodoille myönnetään erityinen kohtelu lainsäädännössä, syrjinnän perusteille luodaan jonkinasteinen arvojärjestys, mikä ei ole tarkoitus,

¹ Hyväksytyt tekstit, 8.6.2005, P6_TA(2005)0228.

- G. katsoo, että syrjinnän käsitteen voi ymmärtää eri tavoin yksilön tai yhteisön näkökulmasta riippuen ja että kansalaisten yksilönoikeuksien suojeleminen ei edellytä samoja toimenpiteitä kuin eri yksilöryhmien etujen suojeleminen,
- H. ottaa huomioon, että on tärkeää määritellä, mitä ”positiivisilla toimilla” tarkoitetaan ennen kuin päätetään, onko lainsäädäntöä muutettava ja miten sitä on muutettava; katsoo, että positiivisiin toimiin kuuluu toimenpiteitä, joita on toteutettava epätasa-arvon ja laittoman syrjinnän torjumiseksi, ja että ne ovat välineitä, joilla pyritään edistämään kaikkien väestöluokkien tasapuolista edustusta niillä aloilla ja tasoilla, joilla koko väestön yhtäläisen edustuksen toteutuminen on tärkeää; korostaa, ettei syrjinnän käsitettä pidä rajata vain työllisyyteen vaan että se tulee ulottaa sukupuolten tasa-arvokysymysten ulkopuolelle,
- I. katsoo, että syrjimättömän kulttuurin syntymiseen pitäisi myötävaikuttaa opetuksella, joka edistää rauhaa, väkivallattomuutta ja kulttuurien välistä vuoropuhelua,
- J. katsoo, että epäoikeudenmukaisuuden ja syrjinnän poistaminen saattaa edellyttää väliaikaista positiivisten toimien käyttöä; nuo toimet ovat osa oikeudenmukaisuuden käsitteen ”proaktiivista” osaa ja voivat saada monia eri muotoja; muistuttaa, että kiintiöiden käyttöönottoa on pidettävä äärimmäisenä toimenpiteenä, jota voidaan soveltaa vain Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti suhteellisuusperiaatetta noudattaen,
- K. katsoo, että tiettyjen yhteiskunnan vähäosaisten väestöryhmien, kuten romanien, tai niiden, joiden oikeuksia poljetaan, kuten kansalaisuutta vailla olevien henkilöiden, kannalta on välttämätöntä toteuttaa positiivisia toimia tai soveltaa erityistä lainsäädäntöä, jotta voidaan taata heidän tosiasiallinen osallistumisensa yhteiskuntaan ja etenkin politiikkaan siten, että he voivat vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon,
- L. katsoo, että romanilasten eristämistä erityisluokkiin tai kehitysvammaisille tarkoitettuihin laitoksiin eräissä jäsenvaltioissa voidaan pitää rotuerottelun muotona ja että sen vuoksi on kiireesti luotava politiikka ilmiön torjumiseksi,
- M. ottaa huomioon, että puiteyleissopimuksen neuvoa-antava komitea kannustaa positiivisten toimien käyttöönottoon erityisen heikossa asemassa olevien vähemmistöjen hyväksi,
- N. ottaa huomioon, että taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia käsittelevä YK:n komitea katsoo, että taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden velvollisuutena on myöntää asianmukainen erityiskohtelu vammaisille henkilöille, jotta täytetään tavoitteet, joiden mukaan kaikkien vammaisten henkilöiden on voitava osallistua täysipainoisesti ja tasavertaisesti yhteiskuntaan,
- O. ottaa huomioon, että EUMC muistuttaa, että rasismien todellista laajuutta ja luonnetta on vaikea arvioida, koska virallisten ja epävirallisten tietojen keruu monissa jäsenvaltioissa on tehotonta tai puuttuu kokonaan,

- P. ottaa huomioon, että kuten EUMC korostaa, etnistä tai kansallista alkuperää taikka uskontoa koskevien tilastojen puuttuessa on vaikeaa saada todellista käsitystä syrjinnästä ja sen torjuntaan tähtäävien toimenpiteiden onnistumisesta; toteaa, että koska syrjinnän kuvailemiseksi ja arvioimiseksi tarvittavia tilastotietoja ei ole tarpeeksi, ei ole mahdollista laatia syrjinnän torjuntastrategiaa, joka perustuisi muun muassa positiivisiin toimiin edellä mainittujen ryhmien hyväksi,
- Q. ottaa huomioon, että henkilötietojen käsittelystä säädetään yhteisössä direktiivillä 95/46/EY ja että kuten asiantuntijaverkosto on korostanut, henkilötietojen suojele ei ole ristiriidassa tilastomenetelmin tapahtuvan syrjinnän seurannan kanssa, sikäli kuin seurannalla pyritään lisäämään tietämystä tiettyjen väestöryhmien yli- tai aliedustuksesta eräillä aloilla tai tasoilla, tai jos sillä pyritään arvioimaan edistystä, jotta voidaan määrittää tarvittavat toimet ja valita tehokkaimmat menettelytavat,
- R. katsoo, että yhteisön lainsäädännöllä nimenomaisesti kielletyn epäsuoran syrjinnän havaitsemiseksi on voitava tukeutua luotettaviin tilastotietoihin väestöryhmistä, joilla on tiettyjä ominaispiirteitä, ja että tilastotietojen puuttuessa epäsuoraa syrjintää mahdollisesti kokevilta henkilöiltä viedään väline, jolla on olennainen merkitys heidän oikeuksiensa tunnustamiseksi,
- S. katsoo, että mahdollisen suoran tai epäsuoran syrjinnän toteamisen mahdollistavien tietojen tulkinnan on tapahduttava kansallisen lainsäädännön tai kansallisten käytäntöjen mukaisesti ja että nykytilanteessa sellaisten tilastotietojen käyttö, joilla voidaan näyttää toteen epäsuora syrjintä, kuuluu jäsenvaltioiden harkintavaltaan; tämä aiheuttaa paitsi kirjavuutta käytännöissä myös estää epäsuoran syrjinnän eräiden muotojen paljastumisen niissä jäsenvaltioissa, joissa kyseistä käytäntöä ei tunnusteta,
- T. korostaa, että yhteiskunta, johon kaikki jäsenet ovat sopeutuneet hyvin, perustuu tasa-arvoon ja oikeuteen elää elämää, johon ei kuulu syrjintää eikä rasismia; katsoo, että sopeuttamista ja syrjintää koskevien EU:n politiikkojen on oltava keskenään johdonmukaisia; katsoo, että sopeuttamisen pitäisi – jäsenvaltioiden perinteitä ja kulttuurisääntöjä kunnioittaen – perustua kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, kuten siihen, jonka jäsenvaltiot hyväksyivät vuonna 2004 annetuissa integraatiopolitiikan yhteisissä peruseriaatteissa,

Yleisiä huomioita

1. katsoo, että oikeudellisten välineiden ja oikeussuojakeinojen lisäksi syrjinnän torjunnan on perustuttava opetukseen, parhaiden käytäntöjen edistämiseen sekä sellaisten kampanjoiden perustamiseen, joilla pyritään vaikuttamaan yleiseen mielipiteeseen sekä aloihin ja sektoreihin, joilla esiintyy syrjintää; korostaa, että syrjinnän torjunnassa on myös tiedostettava sen sosiaaliset (ja taloudelliset) vaikutukset; tämä on jätettävä kansalaisjärjestöille, jotka jäsenvaltioiden olisi otettava tiiviisti mukaan syrjinnän vastaiseen politiikkaansa;
2. katsoo, että on tärkeää määritellä yksiselitteisesti positiiviset toimenpiteet ja korostaa, etteivät positiiviset toimenpiteet tarkoita positiivista syrjintää; huomauttaa, että

konkreettisia esimerkkejä positiivisista toimenpiteistä voisi olla erityisesti työhönottopolitiikkojen sekä sellaisten käytäntöjen tarkistaminen, joiden avulla voidaan tunnistaa ja välttää syrjintää aiheuttavaa politiikkaa, toimenpiteet, joilla kiinnitetään heikommassa asemassa olevien ryhmien huomio tiettyihin mahdollisuuksiin, heikommassa asemassa olevien henkilöiden työllisyyden lisäämistä koskevat tavoitteet sekä sellaisen tuen tarjoaminen näille henkilöille, joka mahdollistaa heidän osallistumisensa yleiseen yhteiskuntaelämään;

3. katsoo, että on syytä koota yhteen syrjinnän torjumiseksi jäsenvaltioissa toteutettuja hyviä käytänteitä, joista osa on yleisempiä, selvempiä ja paremmin juurtuneita kuin toiset, ja taata niiden leviäminen yhdenmukaistamisprosessin avulla; katsoo lisäksi, että tässä tarkoituksessa olisi järkevää tiivistää syrjinnän torjumisesta vastaavien kansallisten elinten muodostamaa Equinet-verkostoa, ja kehottaa kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan siihen, ja että tietojen keruu, levittäminen ja koordinointi sekä tähän työhön kannustaminen voitaisiin toistaiseksi uskoa perusoikeusviraston tehtäväksi;
4. kannattaa komission aloitetta viettää vuotta 2007 yhdenvertaisten mahdollisuuksien vuotena Euroopassa, ja toivoo, että sillä edistetään syrjinnän monien eri muotojen tiedostamista ja parannetaan oikeussuojakeinojen tuntemusta; toivoo kuitenkin, että tällaisia aloitteita valmisteltaisiin vastaisuudessa nykyistä ennakoivammin; vahvistaa kantansa, jonka mukaan komission ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikkia syrjinnän muotoja käsitellään samalla tavalla, ja muistuttaa komissiolle, että se on luvannut ja sitoutunut seuraamaan tiiviisti tätä ongelmaa ja laatimaan parlamentille raportin; pitää edelleen valitettavana sitä, että – ottaen huomioon syrjinnän torjunnan tärkeyden – teemavuodelle varattiin riittämättömästi määrärahoja; pyytää, että teemavuonna 2007 käynnistetyt toimet jatkettaisiin kulttuurien välisen vuoropuhelun eurooppalaisen vuoden (2008) muodossa, koska yksi kulttuurien välisen vuoropuhelun tavoitteista on syrjinnän torjuminen;
5. pyytää komissiota tukemaan opetusta, joka edistää rauhaa ja väkivallattomuutta, sekä kulttuurien väliseen vuoropuheluun perustuvaa pedagogiaa;
6. pitää valitettavana, ettei perusoikeuskirjasta ole tehty oikeudellisesti velvoittavaa, ja pyytää korjaamaan asianlaidan; korostaa, että sitoutuessaan valvomaan säännöllisesti ja tiukasti lakiensa ja asetustensa yhteensopivuutta perusoikeuskirjan kanssa komissio keskittyisi suoran ja varsinkin epäsuoran syrjinnän paljastamiseen eri väestöluokkien kohdalla; katsoo, että komission pääosastojen välisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi komission olisi arvioitava kunkin lainsäädäntöehdotuksen kohdalla erikseen, kuinka syrjintä siihen vaikuttaa; katsoo, että perusoikeusviraston pitäisi olla tiiviisti mukana vaikutustutkimusten laatimisessa;
7. katsoo komission tavoin, että "endeemistä" tai "rakenteellista" taikka "kulttuurista" laatua olevien räikeiden epäkohtien korjaamiseksi ja siten pahasti vinoutuneen tasapainon palauttamiseksi saattaa joissakin tapauksissa olla tarpeen poiketa väliaikaisesti yksilön tasa-arvon käsitteestä ja soveltaa sen sijasta eri väestöryhmien "distributiivista oikeutta" toteuttamalla "positiivisia" toimia;

8. korostaa, että "positiivisten toimien", "myönteisen tasa-arvon" tai "distributiivisen oikeuden" käsitteet perustuvat samaan realiteettiin, joka lähtee sen tunnustamisesta, että joissakin tapauksissa syrjinnän tehokas torjunta edellyttää viranomaisten aktiivista väliintuloa pahasti vinoutuneen tasapainon palauttamiseksi; painottaa, että tällaista väliintuloa ei pidä rinnastaa "positiiviseen syrjintään" ja että positiivisten toimien käsitettä ei pidä rajoittaa kiintiöajatteluun; muistuttaa, että kyseiset toimet voivat saada mitä moninaisempia muotoja, joita voivat olla työhaastatteluun pääsyn takaaminen, etusija sellaiseen koulutukseen pääsyssä, joka mahdollistaa pääsyn ammatteihin, joilla tietyt väestöluokat ovat aliedustettuina, työn tarjonta ensisijaisesti tietyille yhteisöille, tai ammattikokemuksen huomioon ottaminen pelkkien tutkintojen sijasta;
9. muistuttaa, että yhdenvertaisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita säilyttämästä tai toteuttamasta erityistoimenpiteitä, joilla estetään tai kompensoidaan EY:n perustamissopimuksen 13 artiklassa mainittuihin syrjinnän perusteisiin liittyviä haittoja, ja korostaa, että näiden erityistoimenpiteiden on ulotuttava kaikille aloille, joilla havaitaan vakavan epätasa-arvon esiintymistä niin koulutuksessa, terveydenhuollossa, asumisessa, tavaroiden ja palveluiden saatavuudessa kuin muillakin aloilla;
10. tiedostaa, että tiettyjen väestöryhmien alhainen edustus eräillä toimialoilla saattaa vähentää niiden halukkuutta hankkia kyseisessä työssä vaadittuja tietoja ja taitoja; katsoo, että tämä tilanne aiheuttaa noidankehän; suosittaa näin ollen, että etnisiä vähemmistöjä ja työmarkkinoita käsittelevä korkean tason työryhmä, jonka on laadittava raportti vuoden 2006 loppuun mennessä, keskittyy tähän ongelmaan, ja että luodaan sellaiset olosuhteet, jotka mahdollistavat kaikkien väestöluokkien pääsyn iästä riippumatta ja lapsuudesta lähtien kaikentyyppiseen ja -tasoiseen koulutukseen siten, että toteutetaan tarvittaessa positiivisia toimia, joilla mahdollistetaan heikossa asemassa olevien väestöryhmien pääsy ammatilliseen tai yliopistolliseen koulutukseen, johon niillä ei olisi pääsyä ilman näitä toimenpiteitä;
11. korostaa tarvetta taata romani-alkuperää oleville siirtolaisille tai kansalaisuutta vailla oleville henkilöille yhdenvertaiset yhteiskunnalliset ja poliittiset oikeudet sekä kehottaa jäsenvaltioita ja ehdokasmaita laatimaan strategian, jolla pyritään lisäämään romanien ja kansalaisuutta vailla olevien henkilöiden osallistumista vaaleihin sekä äänestäjinä että ehdokkaina kaikilla tasoilla;
12. pyytää, että jäsenvaltiot, joilla sellaista ei vielä ole, perustavat hallintoelimen, joka keskittyy tasa-arvoasioihin sekä syrjinnän torjumiseen kansallisella tasolla; korostaa, että elimen on oltava riippumaton ja että sen on saatava riittävät varat voidakseen tukea syrjinnän kohteeksi joutuneita heidän oikeustoimissaan; katsoo, että tällä elimellä on oltava myös tutkintavaltaa, jotta se voi tutkia tapauksia;

Tilastotietojen keruu

13. katsoo, että direktiivi 95/46/EY ei missään tapauksessa estä varsinkaan etnistä alkuperää tai uskontoa koskevien tietojen keruuta, mutta sillä luodaan tarpeellinen ja toivottu suoja kaikkia sellaisia väärinkäytöksiä kohtaan, jotka liittyvät tilastomielessä kerätyn arkaluonteisen tiedon käyttöön;

14. katsoo, että kulttuurisista, historiallisista tai perustuslaillisista näkökohdista huolimatta vähemmistöjen ja heikommassa asemassa olevien ryhmien tilannetta koskevien tietojen keruun seuraukset ovat raskaat ja että syrjinnän torjumista koskevan politiikan ja lainsäädännön on perustuttava tarkkoihin tietoihin;
15. katsoo, että olisi tarpeen, että direktiivin 95/46/EY 29 artiklan nojalla perustettu tietosuojatyöryhmä antaisi lausunnon, jolla pyritään selventämään tuon direktiivin niitä säännöksiä, jotka voivat haitata tiettyjä väestöluokkia koskevien tilastotietojen laadintaa, ja jolla pyritään varmistamaan direktiivin yhdenmukainen tulkinta kaikissa jäsenvaltioissa;
16. kiinnittää huomiota siihen, että heti kun henkilötiedot on muutettu nimettömiksi niiden tilastollista käyttöä varten, noiden tilastojen tietoja ei enää voida pitää henkilötietoina; muistuttaa, että on olemassa myös nimettömyyden säilyttäviä luotettavia menetelmiä, joita käytetään perinteisesti yhteiskuntatieteissä ja joiden avulla voitaisiin laatia tilastoja arkaluonteisina pidettyjen kriteerien perusteella;
17. panee tyytyväisenä merkille, että komissio aikoo laatia yhteistyössä kansallisten viranomaisten ja muiden asianosaisten kanssa tilastollisia välineitä, joilla arvioidaan syrjinnän vaikutuksia; odottaa mielenkiinnolla vuonna 2006 julkaistavaksi tarkoitetun tietojenkeruuta koskevan käsikirjan ilmestymistä;
18. muistuttaa, että epäsuoran syrjinnän käsite on olennainen osa kvantitatiivisia kriteerejä ja että tiettyjä ominaispiirteitä koskevien tilastotietojen luetteloinnin estäminen henkilötietojen suojaamisesta annettuun lainsäädäntöön vedoten on siten haitallista, koska ilman luettelointia epäsuoraa syrjintää on mahdotonta näyttää toteen;
19. katsoo, että jos halutaan torjua tehokkaasti epäsuoran syrjinnän kaikkia muotoja ja siten panna asianmukaisesti täytäntöön epäsuoran syrjinnän nimenomaisesti kieltävät syrjinnästä annetut yhteisön direktiivit, on tärkeää sallia tilastotietoihin perustuvien todisteiden käyttö;
20. vaatii, että jäsenvaltiot kehittäisivät tilastollisia välineitään, joilla mahdollistetaan työllisyyttä, asumista, koulutusta ja tulotasoa koskevien tietojen saanti sellaisista väestöluokista, jotka ovat vaarassa joutua EY:n perustamissopimuksen 13 artiklassa mainittuihin perusteisiin perustuvan syrjinnän kohteeksi;
21. kiinnittää huomiota siihen, että voidakseen nauttia suojeltaville väestöryhmille tarkoitettua erityiskohtelusta, henkilö on voitava määrittää tällaiseen ryhmään kuuluvaksi, mikä edellyttää mahdollisuutta saada kyseistä henkilöä koskevia arkaluonteisia tietoja; muistuttaa, että näitä tietoja on voitava käsitellä erityisesti henkilötietojen suojelua koskevan lainsäädännön sekä kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

Lainsäädäntö vaatii täydentämistä

22. pahoittelee syvästi sitä, että Euroopan parlamentin toistuvista pyynnöistä huolimatta komissio ei aio tässä vaiheessa laatia kokonaisvaltaista lainsäädäntöä syrjinnän

torjumisesta; muistuttaa, että lainsäädännön parantaminen ei tarkoita ainoastaan tarpeettoman lainsäädännön poistamista vaan myös sellaisen lainsäädännön laatimista, joka vastaa Euroopan parlamentin voimakkaisiin poliittisiin signaaleihin; vaatii toistamiseen, että ennen vuoden 2007 ensimmäisen vuosipuoliskon päättymistä esiteltäisiin uusi lainsäädännöllinen väline, jossa lueteltaisiin kaikki EY:n perustamissopimuksen 13 artiklassa mainitut syrjinnän perusteet ja jonka soveltamisala olisi sama kuin direktiivin 2000/43/EY;

23. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan lainsäädännön soveltamisessa asianmukaisesti huomioon perusoikeuskirjan 21 artiklassa mainitut syrjinnän eri perusteet pyrittäessä lisäämään kyseisen asiakirjan uskottavuutta, jota on heikentänyt se, ettei se ole oikeudellisesti sitova;
24. kehottaa jäsenvaltioita tekemään varauksettomia ja rajoittamattomia sitoumuksia kansallisten vähemmistöjen ja muiden haavoittuvien väestöryhmien syrjimättömyyttä ja suojelua koskevien ihmisoikeussopimusten sitomana sekä noudattamaan näitä sitoumuksia;
25. katsoo, että kansalliset perinteiset vähemmistöt tarvitsevat nopeasti säännösten voidakseen osallistua todella niiden identiteettiä koskevaan päätöksentekoprosessiin ja että niitä on suojeltava itsehallinnon ja itsemääräämisoikeuden eri muodoin, jotta toisaalta Kööpenhaminan kriteereistä johtuvista kaksinaisista säännöistä ja toisaalta jäsenvaltioiden sääntöjen puuttumisesta ei aiheutuisi haittaa;
26. kehottaa komissiota täyttämään aktiivisesti perussopimusten vartijana sille kuuluvat velvoitteet sekä toteuttamaan EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan nojalla kiireellisiä toimenpiteitä niitä jäsenvaltioita vastaan, jotka eivät ole saattaneet osaksi kansallista lainsäädäntöään syrjinnän kieltävää EY:n lainsäädäntöä, etenkin rodusta riippumatonta yhdenvertaista kohtelua koskevaa direktiiviä (2000/43/EY) tai direktiiviä (2000/78/EY) yhdenvertaisesta kohtelusta työssä; muistuttaa, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut tiettyjen jäsenvaltioiden jättäneen panematta täytäntöön syrjinnän kieltävät direktiivit, ja kehottaa niitä toteuttamaan toimenpiteitä täyttääkseen velvollisuutensa; katsoo, että uusia jäsenvaltioita, jotka eivät ole panneet täytäntöön syrjinnän torjunnasta annettuja direktiivejä, on rangaistava EY:n lainsäädännön rikkomisesta samalla tavoin kuin vanhoja jäsenvaltioita; pyytää komissiota tutkimaan nopeasti niiden lakien laadun ja sisällön, joilla syrjinnän kieltävät direktiivit pannaan täytäntöön, myös riippumattomien asiantuntijoiden verkoston laatimien, syrjinnän torjumista koskevien raporttien pohjalta, ja käynnistämään pian tuomioistuimessa toimia niitä jäsenvaltioita vastaan, jotka eivät ole saattaneet direktiivejä asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä;
27. kehottaa komissiota syrjinnän torjuntaa koskevan lainsäädännön seuraavan uudelleen laatimisen yhteydessä keskittymään erityisesti monimuotoisen syrjinnän sekä syrjintään rinnastettavan rotuerottelun ongelmiin sekä tarkistamaan epäsuoran syrjinnän käsitettä sallimalla nimenomaisesti syrjintää koskeviin tilastoihin perustuvan näytön;
28. vaatii, että Euroopan unionin uusi perusoikeusvirasto, jonka on tarkoitus aloittaa toimintansa vuonna 2007, liitetään läheisesti uuteen syrjinnän kieltävään sääntelykehykseen ja että sen on tarjottava Euroopan unionin poliittisille

päätöksentekijöille ajantasaisia, johdonmukaisia, luotettavia, kokonaisvaltaisia ja olennaisia tietoja, jotka mahdollistavat myöhemmin politiikan ja lainsäädännön suunnittelun; katsoo viraston asemaa ja toimintaa koskevien huolten valossa olevan ratkaisevan tärkeää, että virasto osallistuu täysivaltaisesti Euroopan unionin syrjinnänvastaisen politiikan tukemiseen;

29. kehottaa neuvostoa hyväksymään komission ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi, joka koskee rasismia ja muukalaisvihan vastaista toimintaa ja jolla pyritään laatimaan puitteet sille, että rasistinen ja muukalaisvastainen väkivalta on rikosoikeudellisesti rangaistavaa, koska päätöksellä parannettaisiin rasistista väkivaltaa ja rikoksia koskevien tarpeellisten tietojen keruuta koko EU:ssa;
30. kehottaa komissiota antamaan ehdotuksia, joissa kielletään syrjintä, jota homoseksuaaliparit kokevat jokapäiväisessä elämässään – elivätpä he avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa – etenkin heidän käyttäessään EU:n lainsäädännön mukaista oikeuttaan liikkua vapaasti; pyytää soveltamaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta myös tällä alalla;

o
o o

31. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

23.3.2006

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO (*)

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

puitestrategiasta "Syrjinnän torjuminen ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille"

(2005/2191(INI))

Valmistelija(*): Claire Gibault

(*) Valiokuntien tehostettu yhteistyö – työjärjestyksen 47 artikla

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisoikeuksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon 29. kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta,
 - ottaa huomioon 27. marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista,
 - ottaa huomioon 23. syyskuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/73/EY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa annetun neuvoston direktiivin 76/207/ETY muuttamisesta,
 - ottaa huomioon 13. joulukuuta 2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/113/EY miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 23 artiklan,
- A. ottaa huomioon, että ihmisarvon kunnioittamisesta alkunsa saava naisten ja miesten välinen tasa-arvo on yksi yhteisön oikeuden perusperiaatteista ja että EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan yhteisö pyrkii kaikessa

toiminnassaan poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, vahvistetaan tasavertaisuuden periaate; korostaa niin ollen, että on noudatettava järjestelmällistä tasa-arvopolitiikkaa, joka tuottaa lisäarvoa sekä olemassa oleville ohjelmille että jo toteutusvaiheessa oleville hankkeille,

- B. ottaa huomioon komission ehdotuksen vuoden 2007 julistamisesta Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuodeksi,
1. kehottaa jäsenvaltioita saattamaan voimassa olevan syrjinnän vastaisen EY:n lainsäädännön kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä; kehottaa komissiota seuraamaan ja arvioimaan säännöllisesti tämän lainsäädännön soveltamista jäsenvaltioissa ja toteuttamaan tutkimuksen uusista mahdollisista hankkeista, joilla voidaan täydentää olemassa olevaa tasa-arvolainsäädäntöä; toteaa, ettei naisten syrjintää rajoittavan oikeudellisen kehyksen asettaminen riitä varmistamaan todellista tasa-arvoa; kehottaa siksi jäsenvaltioita toteuttamaan aktiivista tasa-arvon edistämispolitiikkaa erityisten ja eriytettyjen toimien, kuten myönteisten toimien, muodossa;
 2. painottaa köyhyyteen puuttumisen tärkeyttä, sillä siitä kärsivät erityisesti muita heikommassa asemassa olevat väestöryhmät ja varsinkin naiset, ja muistuttaa, että sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi on tärkeää noudattaa avointa koordinoitimenetelmää; korostaa, että sosiaalisen koheesion edistämiseksi toteutettavissa jäsenvaltioiden politiikoissa ensisijaisen tärkeinä on pidettävä joustavien työaikojen tarjoamista naisille ja miehille sekä soveltuvien ja korkealaatuisten hoitorakenteiden kehittämistä lapsia mutta myös vanhuksia, vammaisia ja muita toisten huollosta riippuvaisia henkilöitä varten;
 3. kehottaa hallituksia edistämään naisten ja miesten tasa-arvoa kaikilla asiaankuuluvilla politiikanaloilla, mukaan luettuina työllisyys- ja sosiaaliasiat, koulutus, tutkimus, ulkosuhteet, kehitysyhteistyö, budjetti- ja rahapolitiikka;
 4. kehottaa jäsenvaltioita takaamaan naisille ja miehille yhdenvertaiset pääsymahdollisuudet kaikille ammatillisen koulutuksen sekä täydennyskoulutuksen asteille ja varmistamaan, että tyttöjen ja poikien välillä ei harjoiteta minkäänlaista syrjintää ammatinvalinnanohjauksen ja tarjottavan koulutuksen laadun suhteen;
 5. on hyvillään komission aikomuksesta järjestää vuosittain tasa-arvoa käsittelevä korkean tason huippukokous, ja pyytää komissiota sisällyttämään huippukokouksen asialistalle myös naisten ja miesten välisen tasa-arvon sekä ottamaan huippukokouksen työskentelyyn mukaan Euroopan parlamentin, eurooppalaisten ja kansainvälisten järjestöjen, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja muiden toimijoiden sekä kansalaisyhteiskunnan edustajia; kannustaa komissiota panemaan ehdotuksensa täytäntöön mahdollisimman nopeasti;
 6. kehottaa komissiota sisällyttämään naisten ja miesten välistä tasa-arvoa käsittelevään yksityiskohtaiseen tiedonantoonsa, joka julkaistaneen vuonna 2006, kutakin jäsenvaltiota koskevia vertailtavia laadullisia ja määrällisiä tietoja, jotta voidaan tunnistaa alat, joilla naiset kohtaavat jatkuvasti vakavaa syrjintää, sekä ehdottamaan uusia lähestymistapoja;

7. korostaa, kuinka merkittävä rooli tasa-arvon toteutumisen parissa toimivilla kansalaisjärjestöillä on naisten ja miesten tasa-arvoa koskevan eurooppalaisen politiikan täytäntöönpanossa, ja kehottaa komissiota edistämään järjestelmällisesti ohjelmia ja hankkeita, joilla tuetaan tasa-arvoasioissa aktiivisia eurooppalaisia ja kansallisia kansalaisjärjestöjä, ja antamaan siten kansalaisyhteiskunnalle mahdollisuuden moniarvoiseen toimintaan;
8. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan tekemänsä sitoumukset, jotka Barcelonan Eurooppa-neuvosto hyväksyi vuonna 2002, tekemään päätöksiä toimenpiteistä sukupuoleen perustuvien palkkaerojen poistamiseksi sekä huolehtimaan, että naisilla on yhdenvertainen pääsy ammatilliseen koulutukseen ja laadukkaisiin työpaikkoihin, ja varmistamaan palkkakohtelun tasapuolisuuden;
9. kehottaa hallituksia keräämään ja analysoimaan tilastotietoja erikseen miehistä ja naisista ja heidän toiminnastaan, jotta voidaan analysoida naisiin tai miehiin kohdistuvan, yhtäältä sukupuolesta ja toisaalta rodusta, uskonnosta, vammasta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta johtuvan syrjinnän erilaisia muotoja;
10. korostaa, että kaikkien syrjinnän muotojen torjuminen edellyttää toisten kunnioittamiseen, suvaitsevaisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen keskittyvää pedagogista työtä, jonka tavoitteena on muuttaa ajattelutapoja ja jossa tukeudutaan kansalaistoimintaan ja erityisesti nuoriin kohdistuviin aloitteisiin; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään järjestelmällisiin toimiin, jotta sukupuolikysymys pidetään esillä yhteiskunnassa ja annetaan syrjintään liittyvää valistusta kitkemällä julkisuudessa viljeltäviä stereotypioita ja muuttamalla sukupuoliasenteita;
11. vaatii jäsenvaltioita toteuttamaan mahdollisimman nuorille lapsille suunnattuja julkisia tiedotus- ja valistuskampanjoita tehtävien tasapuolisesta jakamisesta perheissä ja kotitalouksissa;
12. esittää jäsenvaltioille kehotuksen, että nämä pyytäisivät tasa-arvon edistämisestä vastaavia kansallisia tahoja laatimaan yhteistyössä tiedotusvälineiden ja mainosalan ammattilaisten kanssa eettisen säännösten ja huolehtimaan siitä, että tiedotusvälineissä ja mainoksissa ei välitetä minkäänlaisia miehiin tai naisiin liittyviä sukupuolistereotypioita, pyrkimättä kuitenkaan rajoittamaan ilmaisunvapauden ja lehdistön vapauden periaatteita;
13. kehottaa jäsenvaltioita antamaan naisten ja miesten välisen tasa-arvon periaatteen täytäntöönpanon riippumattomien elinten vastuulle ja huolehtimaan siitä, että näillä elimillä on käytössään riittävät määrärahat ja henkilöstöresurssit suoriutuakseen tästä tehtävästä;
14. kehottaa kansallisia ja eurooppalaisia poliittisia puolueita tarkistamaan rakenteitaan ja menettelyjään siten, että naisten yhdenvertaista osallistumista rajoittavat suorat tai välilliset esteet poistetaan ja otetaan käyttöön soveltuvia strategioita, joiden ansiosta naiset ja miehet ovat tasapainoisemmin edustettuina vaaleilla valituissa kansanedustuslaitoksissa ja kansallisissa hallituksissa;

15. korostaa, että on tärkeää varmistaa Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuoden yhteydessä toteutettavien toimien ja Euroopan kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuonna 2008 toteutettavaksi suunniteltujen toimien keskinäinen täydentävyys ja koordinointi, jotta kampanjat tukevat toisiaan suhteessa Euroopan unionin politiikkojen keskeisiin tavoitteisiin;
16. korostaa, että maahanmuuttajanaisisilla on yhteiskunnissamme myönteinen rooli, ja kehottaa jäsenvaltioita torjumaan kaikkia syrjinnän muotoja tunnustamalla asema, joka heille kuuluu valtioiden kotouttamispolitiikassa; on hyvillään komission aikomuksesta perustaa korkean tason neuvontaryhmä, jonka vastuualueena on muita heikommassa asemassa olevien etnisten vähemmistöjen integroiminen yhteiskuntaan ja työmarkkinoille vuonna 2006 ja joka tarkastelee erityisesti maahanmuuttajanaisiin ja heihin kohdistuvaan kaksinkertaiseen syrjintään liittyviä kysymyksiä; katsoo, että kansalaisten Euroopan edistämiseksi on otettava huomioon myös valtioista riippumattomien järjestöjen innovatiiviset toimintatavat, sillä nämä järjestöt edistävät paikallis- ja aluetason sosiaalista integraatiota päivittäisellä toiminnallaan, joka näkyy muun muassa urheiluseurojen sekä nuoriso- ja kulttuurikeskusten toiminnassa.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Puitestrategia "Syrjinnän torjuminen ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille"
Menettelynumero	2005/2191(INI)
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	FEMM 27.10.2005
Tehostettu yhteistyö – ilmoitettu istunnossa (pvä)	27.10.2005
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Claire Gibault 5.10.2005
Alkuperäinen valmistelija	Claire Gibault
Valiokuntakäsittely	21.2.2006 21.3.2006
Hyväksytty (pvä)	21.3.2006
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 15 -: 0 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Edit Bauer, Hiltrud Breyer, Ilda Figueiredo, Věra Flasarová, Lissy Gröner, María Esther Herranz García, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Teresa Riera Madurell, Amalia Sartori, Britta Thomsen, Anna Záborská
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Lidia Joanna Geringer de Oedenberg
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	
Huomautuksia (saatavilla vain yhdellä kielellä)	

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Puitestrategia ”Syrjinnän torjuminen ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille”				
Menettelynumero	2005/2191(INI)				
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE				
Luvasta ilmoitettu istunnossa (pvä) 45 art.	27.10.2005				
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	FEMM 27.10.2005	CULT 27.10.2005	EMPL 27.10.2005	DEVE 27.10.2005	AFET 27.10.2005
Valiokunnat, jotka eivät antaneet lausuntoa Päätös tehty (pvä)	CULT 23.11.2005	DEVE 5.10.05	AFET 16.11.2005	EMPL 23.11.2005	
Tehostettu yhteistyö Ilmoitettu istunnossa (pvä)	FEMM 27.10.2005				
Esittelijä(t) Nimitetty (pvä)	Ždanoka 4.7.2005				
Alkuperäinen esittelijä					
Valiokuntakäsittely	23.1.2006	19.4.2006			
Hyväksytty (pvä)	15.5.2006				
Lopullisen äänestyksen tulos	+: -: 0:	34 3 0			
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Alexander Alvaro, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Johannes Blokland, Mihael Brejc, Kathalijne Maria Buitenweg, Maria Carlshamre, Giusto Catania, Charlotte Cederschiöld, Carlos Coelho, Fausto Correia, Kinga Gál, Patrick Gaubert, Elly de Groen-Kouwenhoven, Ewa Klamt, Magda Kósáné Kovács, Stavros Lambrinidis, Romano Maria La Russa, Sarah Ludford, Antonio Masip Hidalgo, Claude Moraes, Lapo Pistelli, Martine Roure, Inger Segelström, Antonio Tajani, Ioannis Varvitsiotis, Manfred Weber, Stefano Zappalà, Tatjana Ždanoka				
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Camiel Eurlings, Giovanni Claudio Fava, Sophia in 't Veld, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Bill Newton Dunn, Marie-Line Reynaud				
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Emine Bozkurt, Pasqualina Napolitano				
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	18.5.2006				
Huomautuksia (saatavilla vain yhdellä kielellä)	...				